

Μοντέρνα Επαγγέλματα (Διούσης Χαριτόπουλος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Ιουνίου 21, 2006

Απόσπασμα από το βιβλίο του "Ημών των Ιδίων" (Εκδόσεις "Ελληνικά Γράμματα" 2003)

Στις σύγχρονες επιχειρήσεις η εργασιακή σκλαβιά επανήλθε λουστραρισμένη, αλλά εξίσου εξοντωτική. Η μοίρα του σπουδασμένου εργαζόμενου είναι δυσμενέστερη από του αγράμματος εργάτη. Ο πραγματικός πλούτος της χώρας παράγεται στο χωράφι και στο εργοστάσιο· γι' αυτό οι αγρότες και οι εργάτες δεν διανοήθηκαν ποτέ να επικαλεστούν κάποια νεφελώδη ιδεολογήματα για τη δουλειά τους. Η προσφορά τους είναι αυταπόδεικτη.

Αντιθέτως, οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα, των υπηρεσιών, δεν αρκούνται στην υψηλότερη αμοιβή που εισπράττουν· αγωνιούν να δώσουν και ανώτερο νόημα σ' αυτό που κάνουν. Το επάγγελμα έγινε ιδεολογία.

Ο καλώς εννοούμενος επικερδής χαρακτήρας του αποσιωπάται συστηματικά και προβάλλεται κατά κόρον σαν ζωτική ωφέλεια για το κοινωνικό σύνολο. Οι χρηματιστές κόπτονται για την "ανάπτυξη", οι διαφημιστές μοχθούν για την "επικοινωνία", οι ασφαλιστές χτίζουν την "ασφαλιστική συνείδηση" κ.ο.κ. Εξ ου και το καταγέλαστο ορισμένων ότι ασκούν λειτούργημα.

Η κοινωνία, που διευθύνεται από τους εγγράμματος, έχει περί πολλού αυτά τα επαγγέλματα και περιφρονεί εξόφθαλμα τον αγρότη και τον εργάτη. Απόδειξη, ότι τους αμείβει με τα χαμηλότερα των εισοδημάτων και τους επιφυλάσσει πενιχρές συντάξεις και ανεπαρκέστατη υγειονομική περίθαλψη. Ουδείς ζηλεύει τη μοίρα τους.

Οι νέοι ονειρεύονται να σπουδάσουν για να κάνουν καριέρα σε κάποια από τις μοντέρνες και αστραφτερές δουλειές. Αυτές έχουν πέραση· προσφέρουν υψηλές αμοιβές και απείρως υψηλότερο κοινωνικό στάτους. Δεν υποψιάζονται καν πως η καριέρα είναι η δική τους κοιλάδα των δακρύων. Για να πετύχεις σ' αυτές τις δουλειές, το παν είναι να ξέρεις να πουλάς τον εαυτό σου. Να είσαι αυτό που επιθυμεί ο άλλος να είσαι. Αλλού σε θέλουν τολμηρό και επιθετικό και αλλού μετρημένο και αξιόπιστο. Οι απαιτήσεις αλλάζουν ανάλογα με τον κλάδο· άλλο σείλς κι άλλο φαΐνάνς. Αυτή την κωμωδία του αγκρέσιβ ή του ριλάιαμπλ δεν θα σταματήσεις ποτέ να την παίζεις· αυτή θα σε κρατάει στη δουλειά. Επίσης, από τη μέρα που θα εισέλθεις σε κάποιον κλάδο, θα πρέπει να ασπαστείς και τις ιδεοληψίες

του· σαν να μυείσαι σε θρησκευτική αίρεση. Ο κλάδος υπεράνω όλων.

Είναι ο ιερός δεσμός που προστατεύει και ανυψώνει τα μέλη του, ασχέτως των εσωτερικών ανταγωνισμών. Με αυτή τη συντεχνιακή αντίληψη της χειρίστης μορφής οι "συνάδελφοι" θωρακίζουν την επαγγελματική τους ιδιότητα και διεκδικούν από την κοινωνία διαρκώς και νέα προνόμια.

Μαζί με την είσοδο στην αγορά εργασίας των νέων επαγγελματιών εισήχθη και η δυτική νοοτροπία του ολοκληρωτικά αφοσιωμένου στη δουλειά του προτεστάντη. Ο χρόνος που αφιερώνουν οι υπάλληλοι στην εταιρεία είναι τρομαχτικός.

Στις σύγχρονες επιχειρήσεις η εργασιακή σκλαβιά επανήλθε λουστραρισμένη, αλλά εξίσου εξοντωτική. Η μοίρα του σπουδασμένου εργαζόμενου είναι δυσμενέστερη από του αγράμματος εργάτη. Το καθορισμένο ωράριο θεωρείται παρωχημένη αντίληψη, και η αμοιβή για υπερωρίες είναι αδιανόητη. Οι υπάλληλοι δουλεύουν εντυπωσιακά περισσότερες ώρες από τις προβλεπόμενες από τον νόμο, απασχολούνται Σαββατοκύριακα και αργίες χωρίς την ανάλογη αμοιβή.

Τα εξοντωτικά 12ωρα και 14ωρα δουλειάς είναι νον στοπ. Η μεσημβρινή σιέστα έχει τεθεί πλέον και στη χώρα μας υπό διωγμό· κατάντησε μομφή. Λένε "αυτός κοιμάται μεσημέρι" εννοώντας πως είναι εκτός πνεύματος· εν ολίγοις ακατάλληλος.

Αν οι επιστήμονες μπορούσαν να καταθέσουν δημοσίως για τις ευεργετικές ιδιότητες του μεσημβρινού ύπνου, θα είχε καταρρεύσει προ πολλού το δυτικό εργασιακό μοντέλο. Ο ύπνος του μεσημεριού είναι βάλαμο για την ψυχική και τη σωματική μας υγεία και, εννοείται, συμβάλλει καίρια στη μακροβιότητα. Είναι κατά πολύ πιο απαραίτητος και ζωογόνος από όλες τις "χελθ" βιταμίνες, τα "σπα" και τις λοιπές τεχνικές στήριξης του ανθρώπινου οργανισμού.

Ο ευπρεπής μισθός και ίσως κάποιο ετήσιο μπόνους που παρέχουν οι εταιρείες στα μοντέρνα εργατόσκυλα δεν αντισταθμίζουν τις ατελείωτες ώρες πρόσθετης δουλειάς. Γι' αυτό υπάρχουν συνήθως και κάποιες έξτρα παροχές κολακείας· το ωραίο γραφείο (με παράθυρο ή όχι, ανάλογα με τη θέση σου στην ιεραρχία της επιχείρησης) και κάποιο φανταχτερό τίτλο, που ουσιαστικά δεν σημαίνουν τίποτα. Προβιβάζεσαι σε εξέκιουτιβ, σίνιορ εξέκιουτιβ, κορντινέιτορ, σουπερβάζορ, νταϊρέκτορ, βάις πρέζιντεντ, τσιφ, μέλος του εξέκιουτιβ μπορντ και άλλα του σωρού και χωρίς νόημα.

Η μακροβιότητα της καριέρας σε μια σύγχρονη εταιρεία κρίνεται από δύο βασικά στοιχεία: την όλο και μεγαλύτερη "τρέλα" για δουλειά και το λόγιαλι (την πιστότητα) στην εταιρεία και στους στόχους της. Επίσης, είναι απαραίτητο να συμμεριστείς κάποιες νέες "αξίες". Όπως το σχιζοφρενικό "άλλο δουλειά κι άλλο

φιλία", λες κι ο άνθρωπος μπορεί να κάνει αναστολή αισθημάτων. Ή το δόγμα ότι με κάθε θυσία πρέπει να φέρεις σε πέρας τη δουλειά που σου ανέθεσαν. Όλα αυτά καλύπτονται με την πρόστυχη στρεψοδικία του σωστού "επαγγελματία". Που σημαίνει ότι, προκειμένου να γίνει η δουλειά σου, όλα επιτρέπονται· η δουλειά προηγείται κάθε ανθρώπινου αισθήματος· φιλία, αγάπη, δίκιο, κατανόηση είναι δευτερεύοντα. Λένε "είμαι προφέσιοναλ" κι αυτό τα εξηγεί όλα. Κι ο Αλ Καπόνε "προφέσιοναλ" ήτανε.

Το πλέον ψυχοφθόρο για τον εργαζόμενο είναι πως πρέπει να δίνει κάθε μέρα εξετάσεις. Τα σύγχρονα επαγγέλματα έχουν υψηλό βαθμό ανασφάλειας σε σχέση με τα παραδοσιακά. Και απείρως σκληρότερο ανταγωνισμό· τόσο εξωτερικό, από άλλες ομοειδείς εταιρείες, όσο και εσωτερικό, από άλλους καπάτσους που εποφθαλμιούν την ίδια θέση. Ακόμη και το υψηλόβαθμο στέλεχος δεν αισθάνεται σιγουριά· πάει ένα πρωί, και χωρίς καμία προειδοποίηση βρίσκει το γραφείο του στον διάδρομο.

Στο πίσω μέρος του κεφαλιού μας όλοι ξέρουμε ότι στον κόσμο δεν ήρθαμε για να κάνουμε καριέρα, λεφτά και όνομα· ήρθαμε πρωτίστως για να ζήσουμε και, ει δυνατόν, να αφήσουμε αυτόν τον κόσμο λίγο καλύτερο απ' ό,τι τον βρήκαμε. Αλλά δεν ζούμε. Κι αυτό μας τρελαίνει.

"Το άγχος, το στρες, ο φόβος, η ντροπή, η περιφρόνηση, η επιθετικότητα, η θέληση της δύναμης γεννιούνται από μια καταπιεσμένη θέληση για ζωή". (Βάνεγκεμ)

Με την πιο κοινή λογική, όσες ώρες δουλεύεις, άλλες τόσες πρέπει να έχεις ελεύθερες για να χαρείς αυτά που έβγαλες. Όμως ο νέος άνθρωπος σπαταλά όλο τον χρόνο του, την ευφυΐα, την εφευρετικότητα και τις εμπνεύσεις του υπέρ της καριέρας του και όχι της ζωής του. Ο ψυχισμός του μολύνεται από αυτό το δηλητηριώδες αλισβερίσι.

Φυσικώ τω τρόπω, το εξέκιουτιβ τερατάκι γραφείου θα μεταφέρει μακάβρια το πάρε δώσε και στις προσωπικές του σχέσεις:

"Αυτά έκανα για σένα, περιμένω ανταπόδοση".

Μοιραία οι λαμπρές καριέρες είναι πυραμίδες που θεμελιώνονται πάνω σε προσωπικές και οικογενειακές τραγωδίες.